

KATARZYNA BAGROWSKA*

Opole

Prorocki wyrok na biblijny Sydon (Ez 28,20-23)

Miasto fenickie Sydon położone jest na wybrzeżu Morza Śródziemnego w dzisiejszym południowym Libanie, w odległości 35 kilometrów od Tyru oraz około 41 kilometrów od Bejrutu. Było ono jednym z głównych miast Fenicji. Nazwa „Fenicja” wywodzi się z języka greckiego i etymologicznie ma związek ze słowem „purpura”¹. Grecy nazywali Fenicjanami mieszkańców pasa wybrzeża położonego na północ od Karmelu, a określenie to nawiązywało do produkcji tkanin purpurowych. Sami mieszkańcy Fenicji uważali siebie za Kanańczyków – następców ludności, która mieszkała w tym miejscu przed inwazją „ludów morza”². Jak zauważa A. Tschirschnitz, pochodzenie Fenicjan nie jest dokładnie wyjaśnione, a problem ich pochodzenia interesował już starożytnych geografów, którzy umieszczali ich pierwotną ojczyznę nad brzegami Zatoki Perskiej, skąd wzdłuż Eufratu lub Tygrysu mieli dotrzeć do drugiej swojej ojczyzny³.

Terytorium Fenicji obejmowało część nabrzeżną Syrii i Palestyny. Posiadało ono dwie naturalne granice, którą na zachodzie wyznaczało Morze Śródziemne, a na wschodzie Góry Libanu. Północną granicę wyznaczało miasto Szukszu (dzisiejsze Tell Suqas), od którego dalej na północ nie występowały już inne osady fenickie za wyjątkiem miasta-państwa Ugarit (dzisiejsze Ras Szamra), którego dzieje kończą się około 1200 r. przed Chr., w momencie kiedy zaczyna

* Autorka jest doktorantką na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego.

¹ A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, Warszawa 1994, s. 139.

² Por. E. FONTAN, *Zarys cywilizacji fenickiej*, w: A. LEMAIRE (red.), *Świat Biblii*, tł. B. Panek, Wrocław – Warszawa – Kraków 2001, s. 218.

³ Por. A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, s. 139. Wśród hipotez określających pochodzenie Fenicjan wspomniany autor zwraca uwagę na stanowisko Herodota, który przypuszczał, że Fenicjanie przybyli z nad brzegów Morza Czerwonego, oraz wspomina, że egipskie malowidła przedstawiają ich wraz z Egipcjanami i Etiopiami w kolorze czerwonym, podczas gdy Semici przedstawiani są w kolorze żółtym.

się właściwa historia Fenicji. Południową granicę natomiast wyznaczało położone na północ od Góry Karmel miasto Akko⁴.

Fenicjanie nazywali siebie również „mężczyznami lub kobietami z Sydonu, Tyru, Akko...”. Określenia te są znamienne dla organizacji fenickiej potęgi: tak jak nie było „rasy fenickiej”, nie było też narodu fenickiego, istniały raczej miasta o bardzo zróżnicowanym składzie etnicznym, przy czym do najważniejszych należały: Arwad, Byblos, Bejrut, Sydon, Tyr i Akko. Każde z nich korzystało z całkowitej niezależności i każde z nich czciło swoje bóstwo opiekuńcze, np. w Sydonie czczono Eszmuna⁵, a w Tyrze – Melkarta, Sarepta czciła Tanit, a Byblos – Baalszamina⁶. Ukształtowanie terenu, na którym znajdowała się Fenicja, wydaje się być jednym z głównych powodów trudności w stworzeniu jednego silnego organizmu państwowego. Dlatego też nazwy określające Fenicjan jako wspólnotę narodową były przez nich bardzo rzadko używane⁷.

Wśród ważnych miast Fenicji wymienia się m.in. Sydon, który prawdopodobnie powstał w trzecim tysiącleciu przed Chrystusem. W starożytności było to portowe miasto fenickie. Początkowo było najważniejszym spośród miast fenickich, później większe znaczenie uzyskał Tyr. Rozróżniano Mały Sydon, czyli samo miasto, i Wielki Sydon, czyli cały obszar znajdujący się pod jego panowaniem⁸. W Sydonie budowano bardzo dobre okręty oraz produkowano cenione wyroby ze szkła. Pod koniec drugiego tysiąclecia przed Chrystusem Sydon posiadał flotę, która przewyższała marynarkę Byblos i Tyru⁹. Sydon brał udział w kilku koalicjach antyasyryjskich, jednak walka z Asyrią zwykle kończyła się klęską; w wyniku jednego z takich buntów władca Sydonu, Abdi-Milkutti, został zrzucony z tronu przez Asarhaddona, a okoliczne miasta zostały przyznane Tyrowi. Znaczna część ludności została deportowana. Według źródeł asyryjskich, Sydon został zdobyty w 677 r. przed Chr. Po upadku Asyrii Sydon, wraz z całą Fenicją, uległ dominacji państwa babilońskiego, a po Babilonii Fenicja stała się perską satrapią. Jednakże miasta zachowały swój ustrój monarchiczny i ograniczoną autonomię. Po zwycięstwie Aleksandra II Macedońskiego nad Persami Sydon oraz Arwad i Byblos poddały się Macedończykowi. Wprawdzie

⁴ Por. A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, s. 139.

⁵ Eszmun to opiekun miasta Sydon oraz fenicki bóg zdrowia, który czczony był również w Tyrze, Kartagenie i na Cyprze. Ptakiem poświęconym Eszmunowi była przepiórka. Jego kobiecym odpowiednikiem była bogini Aszima, której kult uprawiano w północnosyryjskim mieście Hamat.

⁶ Por. E. FONTAN, *Zarys cywilizacji fenickiej*, s. 218.

⁷ Por. A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, s. 140.

⁸ Por. W. CHROSTOWSKI (red.), *Leksykon biblijny*, Warszawa 2001, s. 767.

⁹ P. ROUILLARD, *Tyr i miasta fenickie*, w: A. LEMAIRE (red.), *Świat Biblii*, s. 229.

miasta fenickie zachowały swoją autonomię, ale raz na zawsze utraciły możliwość prowadzenia samodzielnej polityki¹⁰.

1. Sydon w Biblii

Największe miasta fenickie, Sydon i Tyr, są w księgach biblijnych najczęściej wymieniane razem. Pismo Święte nie łączy z nimi wielu wątków teologicznych ani przełomowych wydarzeń w historii Narodu Wybranego.

Określenie „Sydon” po raz pierwszy pojawia się w Biblii w Księdze Rodzaju. Nazwa ta nie jest tu określeniem fenickiego miasta, ale imieniem jednego z potomków Noego. W Rdz 10,15 czytamy: „Kanaan zaś miał synów: pierwotnego Sydona i Cheta”.

W tej samej księdze czytamy również o terenach, jakie zamieszkiwali potomkowie Kanaana, który był synem potomka Noego – Chama: „Szczepy kanaanejskie rozproszyły się. Granica Kananejczyków biegła od Sydonu w kierunku Geraru aż do Gazy, a potem w kierunku Sodomy, Gomory, Admy i Seboim – aż do Leszy” (Rdz 10,18-19).

Kolejna wzmianka Sydonie, jaką znajdujemy w Biblii, umieszczona została w błogosławieństwie patriarchy Jakuba, które wygłosił on odnośnie przyszłych losów swoich synów. W błogosławieństwie tym ojciec dwunastu pokoleń Izraela, odnosząc się do swego syna, Zabulona, i jego potomków, wypowiada następujące słowa: „Zabulon mieszkać będzie na wybrzeżu morza, nad brzegiem morza, dokąd zawijają okręty; kraniec jego – w Sydonie” (Rdz 49,13).

Według tradycji biblijnej pierwsze kontakty Izraelitów z Fenicjanami można datować na okres podboju i zajęcia Kanaanu pod wodzą Jozuego. Jednakże początek ożywionych kontaktów pomiędzy Fenicją a Izraelem, wyrażający się w przyjacielskich stosunkach, we wzajemnym handlu, podróżach morskich oraz budownictwie, przypada na X w. przed Chr. Prekursorem tych kontaktów był król Dawid, który podczas rozbudowy swego państwa rozszerzył je o część fenickiego wybrzeża. Tyr i Sydon oraz inne miasta fenickie pozostały jednak niezależne¹¹.

Fenicjanie słynęli z handlu luksusowymi towarami; wśród nich wymieniana się szczególnie: cynę, miedź, srebro, złoto, szkło, kość słoniową oraz purpurę, a fenicycy rzemieślnicy wywarli wielki wpływ na cywilizację izraelską¹². Pierwsza Księga Królewska przedstawia słowa prośby króla Salomona, które zostały

¹⁰ A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, s. 142–145.

¹¹ A. TSCHIRSCHNITZ, *Dzieje ludów biblijnych*, s. 141.

skierowane do króla Tyru – Hirma. W słowach tych król wyznaje, że Sydończycy potrafią dobrze ciąć drzewa: „Wiesz, że Dawid, mój ojciec, nie mógł budować świątyni Imieniu Pana, Boga swego, z powodu wojen, jakimi go dokoła otoczyli [wrogowie], dopóki Pan nie położył ich pod jego stopy. A teraz Pan, Bóg mój, obdarzył mnie zewsząd pokojem (...). Teraz więc każ naścinać mi cedrów z Libanu. A moi słudzy niech będą razem z twoimi sługami. Dam ci zapłatę dla twoich sług, jakiej tylko zażadasz, bo wiesz, że nie mamy ludzi tak umiających ciąć drzewa jak Sydończycy” (1 Krl 5,17-18.20).

Pierwsza Księga Królewska wskazuje nam również na to, iż Sydomitką była jedna z żon króla Salomona. W 1 Krl 11,1-2 czytamy: „Król Salomon pokochał też wiele kobiet obcej narodowości, a mianowicie: córkę faraona, Moabitki, Ammonitki, Edomitki, Sydonitki i Chetytki, z narodów, co do których Pan nakazał Izraelitom: «Nie łączcie się z nimi, i one niech nie łączą się z wami, bo na pewno zwrócą wasze serce ku swoim bogom». Jednak Salomon z miłości związał się z nimi”.

Inną Sydomitką, o której wspomina nam Stary Testament, była Izebel – córka Etbaala, króla Sydończyków, którą poślubił król Izraela – Achab. Żona ta (podobnie jak żony króla Salomona) skłoniła go do kultu pogańskiego. W 1 Krl 16,31-33 czytamy: „(...) wzięwszy sobie za żonę Izebel, córkę Etbaala, króla Sydończyków, zaczął służyć Baalowi i oddawać mu pokłon. Ponadto wznosił ołtarz Baalowi w świątyni Baala, którą zbudował w Samarii. Achab sporządził też aszerę. Wskutek tego Achab jeszcze więcej czynił [złego] niż wszyscy królowie, którzy przed nim byli, drażniąc Pana, Boga Izraela”.

Prorocy niejednokrotnie przepowiadali upadek Sydonu. O klęsce, jaka miała spaść na Sydon i jego mieszkańców, mówił m.in. prorok Ezechiel, którego mową zajmujemy się w dalszej części. Przeciw Sydonowi wypowiadał się również prorok Izajasz i prorok Jeremiasz. W Iz 23,11-13 czytamy: „Pan nakazał w sprawie Kanaanu, by zburzyć jego warownię. Rzekł On: «Nie będziesz się więcej radować, Dziewico zhańbiona, Córo Sydonu! Wstań, przepraw się do Kittim: tam również nie zaznasz spokoju». Oto kraj Chaldejczyków – naród ten nie istniał, Assyria go założyła dla dzikich zwierząt – oni to wzniesli swe wieże; zrównali z ziemią zamki Sydonu, obrócili go w gruzy”.

Wśród słów proroka Jeremiasza znajdujemy zapowiedź kary na obce narody, która dotknie również wszystkich królów Tyru oraz wszystkich królów Sydonu: „To powiedział do mnie Pan, Bóg Izraela: «Weź z mojej ręki kubek wina ,to jest gniewu’ i daj je do picia wszystkim narodom, do których cię posy-

¹² F. BRIQUEL-CHATONNET, *Królestwa Tyru i Sydonu w Biblii*, w: A. LEMAIRE (red.), *Świat Biblii*, s. 233.

łam. Niech piją, zataczają się i szaleją ,przed mieczem, który pošlę między nich'». Wziąłem więc kubek z ręki Pana i napoiłem wszystkie narody, do których mnie posłał Pan: wszystkich królów Tyru i wszystkich królów Sydonu oraz wszystkich królów zamorskich wysp» (Jr 25,15-17.22).

Nowy Testament w kilku miejscach wspomina miasto Sydon. W Ewangelii Mateusza Jezus porównuje Sydon i Tyr z miastami Galilei: Korozain i Betsaida. W Jego słowach pada zarzut pod względem galilejskich miast: „Wtedy począł czynić wyrzuty miastom, w których najwięcej Jego cudów się dokonało, że się nie nawróciły. «Biada tobie, Korozain! Biada tobie, Betsaido! Bo gdyby w Tyrze i Sydonie działały się cuda, które u was się dokonały, już dawno w worze i w popiele by się nawróciły. Toteż powiadam wam: Tyrowi i Sydonowi lżej będzie w dzień sądu niż wam»» (Mt 11,20-22).

Tekst Ewangelii Marka dostarcza nam informacji, że Jezus podczas swej działalności przebywał także w okolicach Tyru i Sydonu. W tych okolicach miało miejsce spotkanie z Syrofenicjanką, której córeczka była opętana przez ducha nieczystego, a dzięki słowom swej matki została uzdrowiona przez Jezusa (zob. Mk 7,24-30). Także Łukasz w swojej Ewangelii stwierdza, że „wielkie mnóstwo ludu z całej Judei i Jerozolimy oraz z wybrzeża Tyru i Sydonu; przyszli oni, aby Go słuchać i znaleźć uzdrowienie ze swych chorób. Także i ci, których dręczyły duchy nieczyste, doznawali uzdrowienia. A cały tłum starał się Go dotknąć, ponieważ moc wychodziła od Niego i uzdrawiała wszystkich» (Łk 6,17-19).

Ostatnim tekstem Nowego Testamentu, wspominającym Sydon, jest opis z Dziejów Apostolskich. Miasto to zostało wymienione podczas podróży Pawła wraz z innymi więźniami do Rzymu (zob. Dz 27,3).

2. Mowa przeciwko Sydonowi (Ez 28,20-23)

Prorok Ezechiel pochodził z rodu kapłańskiego – prawdopodobnie należał do rodu synów Sadoka. W świetle Ez 1,1 był on jednym z deportowanych do Babilonii, którzy przebywali nad rzeką Kebar. Należy przypuszczać, że był on uprowadzony do Babilonu wraz z Jojakinem w czasie pierwszej deportacji w 597 r. przed Chr. Tam też został powołany na proroka i działał wyłącznie wśród wygnańców w Babilonii¹³.

Treść Księgi Ezechiela można podzielić na wprowadzenie i trzy zasadnicze części. Wprowadzenie (obejmujące Ez 1–3) zawiera opis powołania Ezechiela

¹³ Por. B. POŁOK, *Wprowadzenie do ksiąg Starego Testamentu*, Opole 1999, s. 162.

na proroka. Część pierwsza księgi obejmuje rozdziały 4–24, w których znajdują się materiały z działalności proroka w okresie od jego powołania na proroka (593 r. przed Chr.) aż do upadku Jerozolimy (587 r. przed Chr.). W treści tej części znajdujemy wyrocznie i wizje wytykające narodowi jego grzechy (zwłaszcza bałwochwalstwo) i zapowiadające jego upadek. Część drugą, zawartą w rozdziałach 25–32, stanowią mowy proroka przeciw narodom pogańskim. Ostatnia część, obejmująca rozdziały 33–48, to proroctwa wygłoszone po upadku Jerozolimy, które zapowiadają odrodzenie religijno-polityczne Izraela¹⁴.

Interesujące nas mowy przeciwko narodom znajdują się w drugiej części Księgi Ezechiela, obejmującej rozdziały 25–32. Wyrocznie te skierowane są przeciw siedmiu sąsiadującym z Izraelem ludom: Ammonitom, Moabitom, Edomitom, Filistynom, Tyrowi, Sydonowi i Egipcjowi¹⁵. Jak zauważa R. Rumianek, w Ez 25–32 nieprzypadkowo mamy do czynienia z wyroczniami przeciwko siedmiu narodom, bowiem liczba siedem jest symboliczną, która oznacza wszystkie narody¹⁶. Rozdziały 26–28 zawierają wiele wyroczeni sądu skierowanych przeciwko Tyrowi (26,1-6; 7-14; 15-18; 19-21; 28,1-10) i dwie lamentacje (27,1-36; 28,11-19), które zasadniczo odpowiadają normom tego gatunku literackiego. W 28,20-23 znajdujemy bardzo ogólną wyrocznię przeciwko starożytnemu miastu Sydonowi. Trzy ostatnie wiersze (24-26) służą za konkluzję rozdziałów 25–28¹⁷. Wyrocznia przeciwko Sydonowi (podobnie jak wyrocznie przeciwko Ammonitom, Moabitom, Edomitom i Filistynom) posiada budowę bardzo stereotypową i jednolitą. W wyroczniach tych wyróżnia się: formułę wstępną, winę, karę oraz formułę końcową¹⁸.

Wyrocznia przeciwko Sydonowi, zawarta w Ez 28,20-23 rozpoczyna się następująco:

Ez 28,20-21

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
בְּנֵאדָם שֵׁים פְּנִיךָ אֶל־צִידוֹן וְהִנָּבֵא עָלֶיהָ:

¹⁴ Por. J.S. SYNOWIEC, *Prorocy Izraela, ich pisma i nauka*, Kraków 1999, s. 334.

¹⁵ J. FRANKOWSKI, *Prorok bezlitosnej kary (Księga Ezechiela)*, w: T. BRZEGOWY, J. FRANKOWSKI, M. GOŁĘBIEWSKI, *Wielki świat starotestamentalnych proroków*, cz 1, (Wprowadzenie w Myśl i Wezwanie Ksiąg Biblijnych 4), Warszawa 2001, s. 230.

¹⁶ Por. R. RUMIANEK, *Księga Ezechiela. Tłumaczenie i komentarz*, Warszawa 2009, s. 226.

¹⁷ Zob. J.A.RUIZ, *Księga Ezechiela*, w: W.R. FARMER, *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny na XXI wiek*, tł. H. Bednarek, Warszawa 2000, s. 969.

¹⁸ Por. J. FRANKOWSKI, *Ezechiel – wyrocznie przeciw narodom*, *Znak* 32 (1980), s. 1282.

„I stało się słowo Jahwe do mnie mówiąc: Synu człowieczy, zwróć oblicze twoje ku Sydonowi i prorokuj z powodu niego”¹⁹.

Wstęp do mowy przeciwko temu narodowi, który stanowią wersety 20 i 21, jest identyczny jak w mowie przeciwko Ammonitom, w której czytamy: „Pan skierował do mnie te słowa: Synu człowieczy, zwróć się ku Ammonitom i prorokuj przeciwko nim” (Ez 25,1-2). Poprzez wprowadzenie tej formuły mamy do czynienia z wyraźnym odróżnieniem mowy przeciwko Sydonowi od poprzedzającej go wyroczni przeciwko Tyrowi, którą rozpoczynają słowa: „Roku jedenaścigo, pierwszego dnia miesiąca, Pan skierował do mnie te słowa: Synu człowieczy, ponieważ Tyr mówił Jerozolimie: «Ha, oto rozbita została brama ludów: powraca do mnie, ja będę bogaty, ona – pustynią», dlatego tak mówi Pan Bóg: «Oto Ja jestem przeciwko tobie, Tyrze!»” (Ez 26,1-3).

Po wprowadzeniu następuje właściwa wyrocznia, w której sam Jahwe występuje przeciwko Sydonowi.

Ez 28,22

וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּגִי עָלַיךָ צִדּוֹן וְנִכְבְּדֹתַי בְּתוֹכָךָ
וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתַי בָּהּ שְׁפָטִים וְנִקְדַּשְׁתִּי בָּהּ:

„I powiesz: Tak mówi Pan JAHWE: Oto ja (jestem) z powodu ciebie, Sydonie.

I wsławię się pośród ciebie i poznają, że Ja (jestem) JAHWE, gdy uczynię na nim sądy i uświęcę się w nim”²⁰.

W wersecie tym spotykamy się z charakterystycznym dla proroka Ezechiela zestawieniem יהוה אֲדֹנָי²¹. W fragmencie tym mamy do czynienia ze słowami Boga, w których wskazuje On na swoje wysławienie: „i wsławię się pośród ciebie”. Wyrażenie to wskazuje wyraźne na działanie Boga, w którym osądzi On to miasto i odbierze mu jego wielkość za jego złe postępowanie. W ten sposób zdobędzie On sobie cześć i uznanie²².

¹⁹ A. KUŚMIREK, *Hebrajsko-polski Stary Testament. Prorocy. Przekład interlinearny z kodami gramatycznymi, transliteracją i indeksem słów hebrajskich*, Warszawa 2008, s. 1305.

²⁰ Tamże.

²¹ Formuła „Pan Jahwe” w Księdze Ezechiela występuje 217 razy. Znajduje ona swe zastosowanie w tekstach odwołujących się do autorytetu Jahwe. Poprzez wprowadzenie tej formuły zostało podkreślone, iż Bóg udzielił swojej mocy prorokowi, a wszelkie słowo skierowane przez niego do ludu ma charakter zobowiązujący. Zob. A.S. JASIŃSKI, *Służcie Jahwe z weselem*, Opole 1998, s. 190.

²² Por. R. RUMIANEK, *Księga Ezechiela*, s. 240.

W ostatnim wersecie mowy przeciw Sydonowi czytamy:

Ez 28,23

וְשִׁלַּחְתִּי יָבָהּ דְבַר וְדָם בְּחוּצוֹתֶיהָ וְנִפְלַל חָלַל בְּתוֹכָהּ בְּחָרֵב עָלֶיהָ
מִסָּבִיב וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה:

„I zesłę na niego zarazę i krew na ulice jego. I padnie zabity pośród niego przez miecz na niego wokoło. I poznają, że Ja (jestem) Jahwe”²³.

Kara, jaka spotka Sydon, doprowadzi do jego upadku i zagłady. Dzięki jej nastaniu naród ten pozna, kto ma w swym ręku losy ludów i kto jest Panem. W wersecie tym spotykamy się także z określeniem „poznają, że ja jestem Jahwe” וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה. Wyrażenie to często występuje jako zakończenie wyroczni. Określenie to, wielokrotnie włożone w usta Boga, podkreśla Jego potęgę oraz ukazuje Go jako władającego światem²⁴. Bóg dotykając karami שָׁפַט (sądem), ukaże, że to On ma w ręku losy ludów i w ten sposób ukaże, że to właśnie On jest Panem.

Po mowie przeciw Sydonowi, w wersety 24-26 następuje właściwe zakończenie rozdziałów 25-28. W słowach tych zawarta jest obietnica, według której narody odnoszące się źle do Judy przestaną jej zagrażać. Mamy tu także aluzję do obietnicy o bezpiecznym zamieszkaniu, zawartą w Ez 34,25-28²⁵.

Mowa przeciwko Sydonowi, podobnie jak mowy przeciw innym obcym narodom w Księdze Ezechiela, jest odpowiedzią Boga na radość narodów, które jak do tej pory uniknęły podobnego losu, co ginąca Jerozolima, oraz które cieszą się z nieszczęścia Judy. Ludy te starają się porwać co się da z ginącego narodu i nie myślą o tym, że kara Izraela i Jerozolimy to sprawa jedynie Boża, sprawa między Bogiem a Jego grzesznym ludem²⁶.

Wyrocznie te ukazują nam, że Bóg ma władzę nad wszelkim stworzeniem i – zgodnie z myślą zawartą m.in. w Księdze Jeremiasza – to On decyduje o losach narodów: „Ja uczyniłem ziemię, człowieka i zwierzęta, które są na powierzchni ziemi, swą wielką siłą i swym wyciągniętym ramieniem; mogę je dać, komu będę uważał za słuszne” (Jr 27,5). W wyniku działań, jakie Bóg zapowiada w swych wyroczniach, narody mają poznać, że tylko On jest Panem, On ma w ręku losy ludów, On – „Pan najwyższy, straszliwy, jest wielkim Królem nad całą ziemią. On nam poddaje narody i ludy rzuca pod nasze stopy” (Ps 47,3-4).

²³ A. KUŚMIREK, *Hebrajsko-polski Stary Testament*, s. 1305.

²⁴ J.S. SYNOWIEC, *Prorocy Izraela, ich pisma i nauka*, s. 336.

²⁵ R. RUMIANEK, *Księga Ezechiela*, s. 240.

²⁶ J. FRANKOWSKI, *Ezechiel – wyrocznie przeciw narodom*, s. 1282.

The prophetic judgement on Biblical Sidon (Ezek 28,20-23)

SUMMARY

Speech against Sidon, like any other speeches against other foreign nations in the Book of Ezekiel is God's answer to the joy of nations, that have so far escaped the same fate as dying Jerusalem and who are taking pleasure in the misfortune of Judah.

These Oracles show us that God has power over all creation and in accordance with the order enclosed in the Book of Jeremiah among others, He is the one who decides about the fate of nations: "I have made the earth, the man and the beast that are upon the ground, by my great power and by my outstretched arm, and have given it unto whom it seemed meet unto me". (Jer. 27: 5). As a result of actions, which God announces in his oracles may the nations know that He alone is the Lord, He has the fate of nations in His hands, He – "For the Lord is high, and terrible, a great king over all the earth. He hath subdued the people under us, and the nations under our feet" (Psalm 47: 3-4).

Słowa klucze: Księga Ezechiela, wyrocznia, mowa przeciw Sydonowi

Key words: Book of Ezekiel, Oracles, Speech against Sidon